

جستاری در مواضع سیاسی معزالدوله در گسترش تشیع

ایوب طهمزی^۱، عباس رهبری^۲

^۱ دکتری تاریخ و تمدن ملل اسلامی، دانش آموخته دانشگاه آزاد اسلامی خمین، اراک، ایران

^۲ استادیار دانشگاه فرهنگیان کردستان، گروه معارف پردیس شهید مدرس سنندج، ایران

چکیده

حکومت آل بویه از زمان تاسیس تا اتمام اقتدار اقدامات زیادی در حکومت اسلامی انجام داد و یکی از مقتدرترین این افراد معزالدوله است. احمد دیلمی (ح ۳۰۳-۳۵۶ ق) ملقب به معزالدوله و ابوالحسن فرزند بویه، از حاکمان برجسته شیعی آل بویه به شمار می‌رود. پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی به این سؤال است که سیره سیاسی معزالدوله در گسترش تشیع در خلافت عباسی چه بوده است؟ نتایج این پژوهش که با روش توصیفی؛ تحلیلی و بهره‌گیری از منابع معتبر انجام شد، نشان می‌دهد دوران آل بویه به‌عنوان یک حکومت شیعی، از ابعاد سیاسی و اجتماعی، جزء برجسته‌ترین ادوار تاریخ تمدن اسلامی به شمار می‌رود. سال‌های ۳۳۲ تا ۳۳۹ مصادف بود با فتح بغداد توسط یک حکومت شیعی ایرانی، آل بویه از سال ۳۲۱ هجری قمری تا سال ۴۴۸ هجری قمری بر ایران و سایر مناطق تحت نفوذ خلفای عباسی حکومت کردند. معزالدوله نقش بسیار مهمی در فتح بغداد و تضعیف خلافت عباسی داشت و در امور سیاسی و نظامی می‌توان به نقش بی‌بدیل او در گسترش تشیع در دوران قدرتش پی برد. با تسلط حاکمان آل بویه و به‌طور مشخص معزالدوله در رأس حاکمیت، دانشمندان، فقها و متکلمین شیعه به بغداد مهاجرت کردند و برخی از آن‌ها سرپرستی امور شیعیان و سادات را به عهده گرفتند. ظهور و حضور معزالدوله به‌عنوان اولین حاکم شیعی مذهب باعث شد محدودیت‌های شیعیان و قتل آنان و غارت اموالشان در مناطق مرکزی جهان اسلام کاهش و تشیع در آن گسترش یابد.

واژه‌های کلیدی: معزالدوله، آل بویه، تشیع، بغداد، خلافت عباسی

مطالعات تاریخ و تمدن ایران و اسلام

دوره ۵، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۹، صفحات ۱۴-۱